

Hanna Kowalewska-Marszałek

Kichary Nowe, st. 2, gm. Dwikozy,
woj. tarnobrzесьkie, AZP 88-73/18

Informator Archeologiczny : badania 29, 16

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kichary Nowe, st. 2
gm. Dwikozy, woj. tarnobrz-
kie
AZP 88-73/18

Polska Akademia Nauk Instytut Ar-
cheologii i Etnologii w Warszawie

Badania prowadziła dr Hanna Kowalewska-Marszałek. Finansowane przez Instytut Archeologii i Etnologii PAN oraz Urząd Gminy Dwikozy. Dziewiąty sezon badań. Cmentarzysko neolityczne i z wczesnego okresu epoki brązu.

Tegoroczne prace miały — analogicznie do lat ubiegłych — charakter ratowniczy. Ich celem było szczegółowe rozpoznanie kolejnego odcinka stanowiska, położonego na północ od eksplorowanego w latach 1987-1992 grobowca o konstrukcji megalitycznej, i dokończenie zaczętej w ubiegłym roku eksploracji pięciu obiektów (jednostki stratygraficzne: 115, 117, 118, 119, 121, 122, 130, 131, 133). Powierzchnia wykopu wynosiła 95 m².

Większość obiektów wyeksplorowano całkowicie (j. s. 121 i 122), przebadane częściowo zabezpieczono i pozostawiono do następnego sezonu. Eksploracji obiektu 132, odsłoniętego tylko fragmentarycznie w narożniku północno-wschodnim wykopu, nie rozpoczęto.

Wśród przebadanych w całości obiektów znalazły się 2 groby niszowe (j. s. 115 i 130 oraz 118-119), związane z grupą krakowsko-sandomierską kultury ceramiki sznurowej. Oba charakteryzuje obecność kwadratowego w planie wejścia (od strony wschodniej bądź północno-wschodniej), zejście do niszy w postaci wysokiego (70-80 cm) stopnia lessowego, kolisty zarys niszy o znacznych rozmiarach (średnica ok. 200 cm), obecność pochówków szkieletowych i darów grobowych.

Nisza 119, z zawałonym stropem, zawierała resztki pochówku ludzkiego (kości nóg) oraz jego wyposażenie: 3 naczynia (amforę i 2 puchary), toporek kamienny i krzemienne siekierkę; w zasypisku znaleziono też krzemienne grociki sercowate i fragm. kościanego szydełka. W drugim z grobów niszowych (j. s. 130) natrafiono na głębokości prawie 2 m od powierzchni ziemi na kompletny, lecz bardzo źle zachowany szkielet ludzki, w układzie na lewym boku, głową na północny wschód, twarzą w kierunku wejścia do niszy. Wyposażenie grobu, znajdujące się przy stopach, stanowiły: naczynie (puchar doniczkowaty z ornamentem sznurowym), krzemienne siekierka oraz płytka kamienna; na kościach lewego przedramienia zachowały się ślady ozdoby miedzianej w postaci zielonkawej patyny.

W minionym sezonie kontynuowano również eksplorację interesującego układu stratygraficznego jednostek 122 i 121 — grobu nakrytego brukiem kamiennym o wymiarach ok. 3 x 2 m, należącego zapewne do kultury pucharów lejkowatych, i wkopanej weń rozległej i głębokiej jamy, pochodzącej najprawdopodobniej z wczesnego okresu epoki brązu. Bruk przypomina swym charakterem konstrukcje kamienne odsłaniające w ubiegłych sezonach w obrębie grobowca megalitycznego, przykrywające pojedyncze obstawy grobowe; charakter jamy trudno jest w chwili obecnej bliżej określić.

Tegoroczny sezon wykopaliskowy potwierdził wysuwane poprzednio przypuszczenia co do charakteru badanych obiektów 119 i 130. Zestaw znalezisk stanowiących wyposażenie obu pochówków pozwala łączyć je bez większych wątpliwości z grupą krakowsko-sandomierską kultury ceramiki sznurowej. Stwierdzenia te umożliwiają wniesienie istotnych uzupełnień i uściśleń do ogółu danych na temat funkcjonowania badanego cmentarzyska oraz jego chronologii. Groby niszowe, stanowiące trzeci obok jamowych i skrzyniowych rodzaj konstrukcji grobowych występujących na cmentarzysku w Kicharach Nowych (których obecność stwierdzono po raz pierwszy już w roku ubiegłym), w trakcie tegorocznych badań zostały rozpoznane w sposób pełniejszy i bardziej szczegółowy. Użytkowanie cmentarzyska przez ludność kultury ceramiki sznurowej wydaje się w świetle znanych obecnie faktów długotrwałe. Bogaty zestaw zabytków ruchomych stwarza tu obiecujące możliwości pogłębionych analiz typologiczno-chronologicznych.

Materiały z badań są przechowywane w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.